

Zásilky přepravené diplomatickou poštou Spojených států

V minulém čísle Merkur Revue (6 / 2008) jsme na str. 12 – 13 uveřejnili velmi zajímavý a podnětný článek RNDr. Petra Gebauera „Použití čs. známek v cizině na zásilkách přepravených americkou diplomatickou poštou“. Jsem rád, že jeho pozoruhodná sdělení, provázená čtyřmi reprodukcemi vzácných celistvostí, dokumentujících málo známou skutečnost použití čs. známek na cizím území (USA), mohou dnes doplnit některými dalšími fakty.

Především se přesvědčivě ukazuje, že bychom se mylili, pokud bychom si mysleli, že diplomatická pošta ze zastupitelských úřadů USA na území Československa s frankaturami čs. známek (resp. krátce i známek Protektorátu) je v okruhu diplomatických vazeb USA něčím výlučným, spojeným právě jen s Československem.

Nedávno jsem získal velmi zajímavou celistvost, která dokazuje, že americká velvyslanectví a konzuláty **i v dalších zemích používaly naprosto stejný princip** odesílání diplomatických zásilek do mateřské země prostřednictvím diplomatické pošty, jak tomu bylo v ČSR od roku 1919 až do roku 1953 nebo dokonce 1964.

Tuto celistvost reprodukuje na **obr. 1**. Dopis podlouhlého formátu byl **odeslán z amerického velvyslanectví v Moskvě** (viz adresu vlevo nahoře „Joseph J. Bulik / American Embassy / Moscow, U.S.S.R.“) adresátovi v USA („Mr. Nicholas J. Bulik / 517 East 147 Street / New York 55, N. Y.“), **přičemž byl ofrankován dvěma sovětskými známkami z let 1945 a 1947**, a to především hodnotou 1 Rub tmavě olivově šedou z devítiznamkové emise, zobrazující sovětská bojová letadla II. světové války (Mi 978 z roku 1945; na známce velkého podlouhlého formátu vidíme těžký čtyřmotorový bombardér Petljakov Pe-8, označovaný také jako TB-7); dále pak známkou 50 k ultramarinovou z emise „Kanal Moskva – Volha“ (Mi 1134 z roku 1947; na známce je říční osobní loď u velkého říčního přístavu Chimki). **Zásilka byla diplomatickou cestou odeslána do Washingtonu**, kde byla orazítkována dvěma zřetelnými otisky ručního kruhového razítka „WASHINGTON / OCT 23 / 530PM / 1947 / D.C.“ – vpravo s připojenou číslicí „6“ mezi dvěma trojúhelníky z vodorovných čar. Pod známkami je ještě otisk přídatného dvouřádkového razítka fialové barvy „**This article originally mailed / in country indicated by postage**“ („Tato zásilka původně podána v zemi určené frankaturou“).

Srovnáme-li pozorně indikační znaky z této zásilky se dvěma celistvostmi z Gebauerova článku (tam viz jako obr. 2 a 3), dojdeme k zajímavým závěrům:

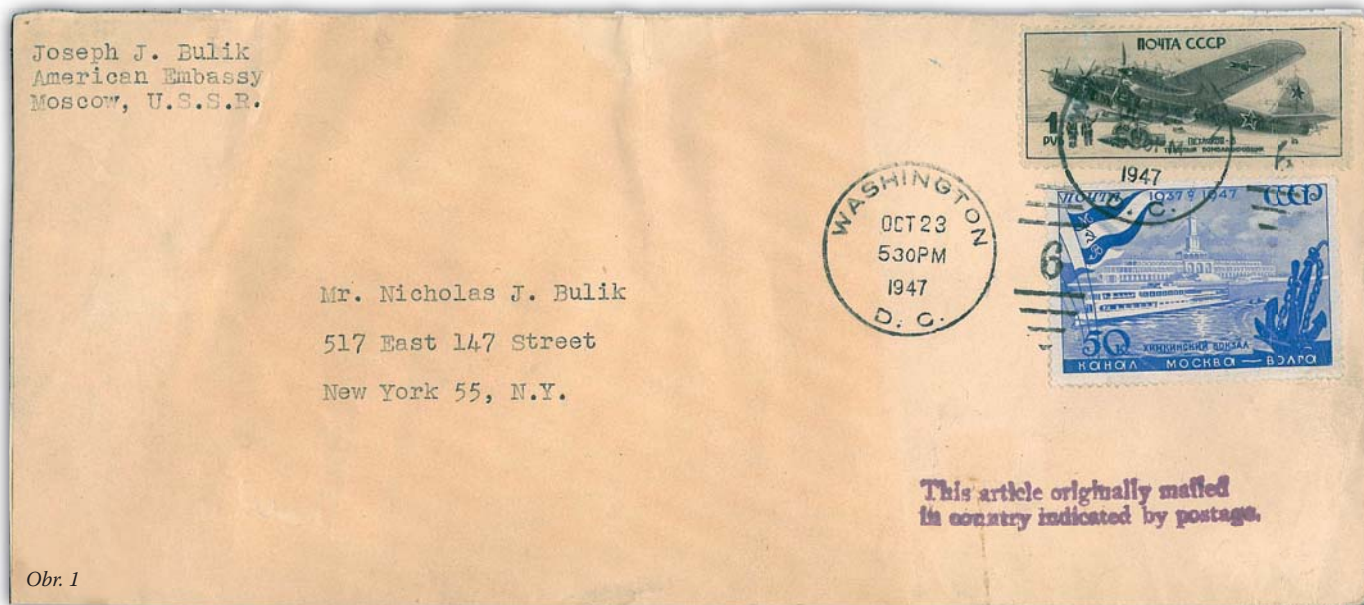
- (1) Přídatné fialové razítko, popsané výše, je **totožné** s analogickým razítkem na celistvosti z roku 1940 (tj. z doby Protektorátu), zobrazené v Gebauerově článku na obr. 2. Typy písma jsou naprosto shodné, rozdílná je jen intenzita otisku.
- (2) Kruhové razítko „WASHINGTON D. C.“, zřetelné patrně na zde uvedené celistvosti, je **totožné** s kruhovým razítkem z roku 1949 na celistvosti z obr. 3 Gebauerova článku. Dokládají to nejen typy písma a uspořádání razítka, ale i připojená číslice „6“ mezi trojúhelníky ze 4 čar. Přídatné razítko na onom obr. 3 je sice textově totožné, je však tvořeno **zcela jinými typy písma** (nikoliv antikvou).

Co tedy plyne z tohoto srovnání (na **našich obr. 2a, 2b** uvádíme srovnávací detaily z vyobrazení v Gebauerově článku)? Jsou to následující zjištění:

- především, že přídatné razítko z doby Protektorátu (1940) bylo používáno ještě v roce 1947, ne-li dokonce i později; teprve okolo roku 1949 bylo používáno razítko nové (i když lze připustit paralelní používání obou – alespoň po určitou dobu);
- kruhové razítko s připojenou číslicí „6“ bylo používáno zcela určitě v letech 1947 až 1949, přičemž použití dřívější (např. od roku 1945) i pozdější (např. od roku 1950 dále) není vyloučeno; potvrdit to ovšem mohou jen další vzácné nálezy těchto celistvostí;
- je téměř jisté, že **všechny** zásilky diplomatické pošty USA bez ohledu na zemi a místo jejich zastupitelského úřadu **se shromažďovaly ve Washingtonu v jednom společném poštovním sektoru a odtud byly teprve vnitrostátně odbavovány**.

Autoři obou statí – RNDr. P. Gebauer i Ing. Z. Fritz – uvítají další případná, samozřejmě však průkazná sdělení našich čtenářů o této mimořádně zajímavé problematice.

Zdeněk Fritz

Obr. 1

Obr. 2a

Obr. 2b